

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับ
กระบวนการคิดขั้นสูงเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
และการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

The Development of Thai Teaching Model Trough Collaborative Learning
Combined with Higher Order Thinking Processes to Enhance Critical
Reading and Teamwork of Upper Secondary Students

ธนวิทย์ กวินธนเจริญ¹, ปุณณภา เสนะวีณิน², พณิตนาถ ฟุ้งเฟื่อง³, มาเรียม นิลพันธุ์⁴

Thanawit Kawinthanacharoen¹, Punnapa Senaveenin², Panitnat Foongfuang³, Maream Nillapun⁴

Corresponding Author E-mail: kru.bird.nokz@gmail.com

Received: 2025-11-05; Revised: 2025-12-10; Accepted: 2025-12-21

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูง และ 2) เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูง เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี การผสมผสานข้อมูลใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสานวิธี โดยใช้วิธีการเชิงปริมาณเป็นวิธีหลักและวิธีการเชิงคุณภาพเป็นวิธีรอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนพรตพิทยพยัต จำนวน 40 คน ที่ได้มาโดยสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่มโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูง แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบบประเมินความสามารถในการทำงานเป็นทีม และแบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระต่อกัน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูง มีชื่อว่า “PICSA Model” วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการทำงานเป็นทีม 2) ประสิทธิภาพของรูปแบบพบว่า 2.1) หลังใช้รูปแบบนักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.2) หลังใช้รูปแบบนักเรียนมีความสามารถในการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับดี และ 2.3) หลังใช้รูปแบบนักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย, แนวทางการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วม, กระบวนการคิดขั้นสูง, ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ, การทำงานเป็นทีม

¹ ครู, โรงเรียนพรตพิทยพยัต, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

¹ Protpittapayat School, The Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2

² นักวิชาการอิสระ

² Independent Scholar

³ ครู, โรงเรียนสระบุรีวิทยาคม, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี

³ Saraburiwitthayakhom School, The Secondary Educational Service Area Office Saraburi

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

³ Assistant Professor Dr., Faculty of Education, Silpakorn University

Abstract

This research aimed to study 1) to develop and validate a Thai language instructional model based on cooperative learning integrated with higher-order thinking processes; and 2) to evaluate the effectiveness of the said model. This study employed a mixed-methods research design, utilizing quantitative methods as the primary approach and qualitative methods as the secondary approach. The sample consisted of 40 Mathayom Suksa 6/2 students at Protpittayapayat School, selected via cluster random sampling using the classroom as the sampling unit. The research instruments included the Thai language instructional model based on cooperative learning and higher-order thinking processes, a critical reading proficiency test, a teamwork assessment form, and a satisfaction questionnaire. Data were analyzed using mean, standard deviation, dependent samples t-test, and content analysis. The research findings were as follows:

1) The developed Thai language instructional model is designated as the “PICSA Model,” which aims to enhance critical reading abilities and teamwork skills. 2) Regarding the effectiveness of the model, it was found that: 2.1) Students' critical reading abilities after using the model were significantly higher than before using the model at the .05 level. 2.2) Students' teamwork abilities after using the model were at a good level. 2.3) Students' satisfaction toward the model was at the highest level.

Keywords: Thai teaching model, Collaborative learning model, High order thinking, critical thinking, Teamwork

บทนำ

ในยุคที่ข้อมูลข่าวสารปรากฏอย่างมากมายในโลกออนไลน์ การอ่านจึงกลายเป็นทักษะที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้เรียน เพราะการรับรู้และทำความเข้าใจข้อมูลส่วนใหญ่ล้วนมาจากการอ่าน ทั้งบทความ ข่าวสาร ทั้งนี้การอ่านจึงเป็นช่องทางหนึ่งในการแสวงหาความรู้และเพิ่มพูนประสบการณ์ต่าง ๆ ทำให้มนุษย์มีความสมบูรณ์ทั้งทางสติปัญญาและจิตใจ ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตและจิตวิญญาณของผู้อ่านให้ไปในทิศทางที่ดียิ่งด้วยตนเองและทำประโยชน์ต่อส่วนรวมได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วรณ โสมประยูร (2553) ที่ได้กล่าวไว้สอดคล้องกันว่า การอ่านเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ เสมือนชุมทรัพย์ทางปัญญา การอ่านทำให้เกิดการรับรู้ข่าวสารทันต่อเหตุการณ์ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากการอ่านเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและมีความสำคัญต่อการพัฒนาอนาคต เราจึงควรฝึกฝนทักษะนี้ให้พร้อมใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ การอ่านไม่ได้หมายถึงการเข้าใจหรือสรุปความเท่านั้น แต่การอ่านที่ดีต้องอาศัยการคิดพิจารณา วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า หรือที่เรียกว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะการอ่านที่มุ่งเน้นส่งเสริมกระบวนการคิดโดยอาศัยการพิจารณา วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงต้องสามารถพิจารณาสิ่งที่อ่านโดยใช้เหตุและผลได้ ด้วยเหตุนี้ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงเป็นสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในทุกสาขาวิชาและทุกวิชาชีพ เพราะเป็นความสามารถพื้นฐานของการดำเนินชีวิตและการประกอบวิชาชีพ นอกจากนี้ยังเป็นทักษะสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนที่สามารถนำไปพัฒนาตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์ (2557) ที่กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นทักษะที่จำเป็นแก่มนุษย์มากทุกด้าน ทั้งในด้านศึกษาหาความรู้ การประกอบอาชีพ และการพักผ่อนหย่อนใจ ช่วยส่งเสริมความรู้ให้เพิ่มพูนขึ้น นอกจากนี้ยังส่งผลให้สังคมเจริญและพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว โดยการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ดังที่ Kay (2010) ได้ระบุว่าทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ทักษะการเรียนรู้ และนวัตกรรมที่เน้นกระบวนการคิดซึ่งมีความสัมพันธ์กับทักษะทางปัญญา (Cognitive Skill) และทักษะการคิดขั้นสูง (Higher Order Thinking) ประกอบด้วย การคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม การสื่อสาร การร่วมมือทำงาน การคิดเชิงวิพากษ์ และการแก้ปัญหา ด้วยเหตุนี้การนำกระบวนการคิดขั้นสูงมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจเป็นอย่างมาก

อย่างไรก็ตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีข้อจำกัดในด้านของเวลา สถานที่ ครูผู้สอน และศักยภาพของผู้เรียน ทำให้สามารถพัฒนานักเรียนได้เพียงบางส่วน ซึ่งสอดคล้องกับ คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการศึกษา (2543) กล่าวว่า

การเรียนรู้แบบพึ่งพาการบรรยายภายในห้องเรียน มักเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาศักยภาพและการเข้าสังคม ส่งผลให้ผู้เรียนขาดทักษะสื่อสารและมนุษยสัมพันธ์ ครูจึงควรออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาความรู้และทักษะชีวิตไปพร้อมกัน โดยเน้นการสร้างสภาวะให้นักเรียนได้ร่วมมือ ประึกษา และช่วยเหลือกัน ซึ่งการทำงานเป็นทีม ถือเป็นทักษะสำคัญที่จะช่วยยกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ ดังที่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) แสดงความเห็นว่ ครูควรจัดกิจกรรมหล่อหลอมพฤติกรรมและวัฒนธรรมการทำงานที่พึงประสงค์ให้เป็นคุณลักษณะที่สำคัญของคนในสังคมไทย อาทิ การตรงต่อเวลา การเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง และการทำงานเป็นกลุ่มคณะ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการทำงานเป็นทีมเป็นทักษะหนึ่งที่มีประโยชน์และความสำคัญในการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ เจษฎา นกน้อย (2561) และวรรณวนษ์ นงนุช (2563) ได้กล่าวถึงประโยชน์และความสำคัญของการทำงานเป็นทีมไว้ดังนี้ การทำงานเป็นทีมเป็นการร่วมมือร่วมใจกันของสมาชิกที่รวมตัวกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ รวมถึงปรับปรุงคุณภาพของงานให้ดีขึ้นทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ โดยใช้ความรู้ ความสามารถ ศักยภาพในตัวบุคคล และสภาพแวดล้อมที่จำกัดเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายร่วมกัน จึงเป็นทักษะที่สำคัญยิ่งในการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative learning) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นกระบวนการสอน โดยใช้กระบวนการกลุ่มโดยแต่ละกลุ่มจะประกอบด้วยสมาชิกภายในกลุ่ม 3-6 คน โดยสมาชิกแต่ละคนจะมีบทบาทหน้าที่ที่ความรับผิดชอบที่มีความแตกต่างกันแต่มีความสำคัญเท่าเทียมกัน โดยบทบาทหน้าที่ในการทำงานของแต่ละคนย่อมมีความสัมพันธ์กันโดยไม่สามารถขาดคนใดคนหนึ่งได้ สมาชิกทุกคนต้องมีการพึ่งพาอาศัยกันโดยมีเป้าหมายในการทำงานร่วมกันนักศึกษาแต่ละคนจะนำเสนอข้อมูล ความรู้ที่ได้จากการศึกษา สืบค้นผ่านกิจกรรม สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ แล้วนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในกลุ่มเพื่อสรุปอภิปรายจนได้องค์ความรู้ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ทองทิพภา วิริยะพันธุ์ (2553) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของการทำงานเป็นทีมไว้ว่าการทำงานเป็นทีมตอบสนองความต้องการที่จะอยู่ร่วมกันของบุคคลป้องกันไม่ให้เกิดความรู้สึกโดดเดี่ยว ช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมอันพึงประสงค์ เช่น ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสามัคคี การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และพฤติกรรมกล้าแสดงออก เป็นการฝึกทักษะในการทำงานร่วมกันเป็นการแบ่งเบาภาระที่หนักเกินไป ก่อให้เกิดบรรยากาศที่เป็นกันเองในการทำงานและการเรียน

ดังนั้นการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative learning) จึงเป็นแนวคิดที่พัฒนากระบวนการทำงานเป็นทีม นั้นจึงเป็นทักษะที่สำคัญนอกจากจะพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน เพราะช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองในด้านการติดต่อสื่อสาร การมีมนุษยสัมพันธ์ การตอบสนองและสามารถแก้ปัญหาาร่วมกันได้ รวมทั้งเหตุผลที่ว่าทุกรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นหรือวิธีสอนแบบต่าง ๆ ไม่สามารถใช้ในการพัฒนานักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างรอบด้าน สอดคล้องกับที่ วัชรรา เล่าเรียนดี (2552) ที่ได้เสนอแนวคิดว่ารูปแบบการสอนและวิธีจัดการเรียนรู้มีมากมายหลายรูปแบบและหลายวิธี การเลือกใช้ควรให้เหมาะสมกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ลักษณะเนื้อหาวิชา ความพร้อมของนักเรียนและสื่อการเรียน การส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ความสามารถในการทำงานเป็นทีม และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้นั้นไม่จำเป็นต้องขึ้นอยู่กับวิธีสอนหรือรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพียงเท่านั้น หากต้องมีการประยุกต์ใช้อย่างเป็นระบบและดัดแปลง ให้สอดคล้องกับเป้าหมายหรือมีการพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมขึ้นมาใหม่ เช่นเดียวกับ Joyce, & Weil (2009) ที่เสนอว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องออกแบบให้เหมาะสมกับนักเรียนซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามพื้นฐานความรู้เดิมของนักเรียนแต่ละคน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาค้นคว้าวิจัยในเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย”

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการทำงานเป็นทีมโดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาและหาคุณภาพและประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการทำงานเป็นทีมโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะคือ

2.1 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงก่อนเรียน และหลังเรียน

2.2 เพื่อศึกษาความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียน หลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูง

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูง

การทบทวนวรรณกรรม

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด หลักการ และทฤษฎี ดังนี้

1. แนวคิด หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน และการ ออกแบบระบบการเรียนการสอน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยเน้นการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยประยุกต์ใช้หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R1) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis : A) ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) เป็นการออกแบบและพัฒนา (Design and Development : D & D) ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R2) เป็นการนำไปใช้จริง (Implementation : I) และขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D2) เป็นการประเมินผล (Evaluation : E) (Seels, & Glasgow. 1990; ทิศนา ขัมมณี. 2567; มาเรียม นิลพันธุ์. 2558) แนวคิดการออกแบบระบบการเรียนการสอน ADDIE Model (Kruse. 2009) ร่วมกับการ ออกแบบการเรียนการสอนเชิงระบบของ (Dick, Carey, & Carey. 2005) และรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของ (Joyce, & Weil. 2009) ร่วมกับแนวคิดการวิจัยและพัฒนา (Research and Development)

2. แนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative learning)

การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความร่วมมือกันในการเรียนรู้ โดยแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย อย่างน้อย 4 คน สมาชิกในกลุ่มนั้นมีความสามารถที่แตกต่างกันร่วมกันทำกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย สมาชิกในกลุ่มต้อง มีการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันมีความรับผิดชอบต่อบทบาทและหน้าที่ของตนเอง มีการพึ่งพา ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นการสอนที่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง โดยผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก คอยให้ความช่วยเหลือจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ และมีการประเมินที่มีความหลากหลาย รวมถึงสามารถให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินได้ ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ได้ดังนี้ 1. ขั้นเตรียม (Prepare) 2. ขั้นสอน (Instruct) 3. ขั้นทำกิจกรรมกลุ่มและตรวจสอบผลงาน (Collaborative & Check) 4. ขั้นสรุปบทเรียน (Summarize) และ 5. ขั้นประเมินผลการทำงานกลุ่ม (Assessment) (Johnson, & Johnson. 1991; เขมณัฏฐ์ มิ่งศิริธรรม. 2554; ทิศนา ขัมมณี. 2567)

3. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการคิดขั้นสูง

กระบวนการคิดขั้นสูง เป็นความสามารถทางสติปัญญาของบุคคลที่มีองค์ประกอบซับซ้อนทั้งวิธีการและขั้นตอนในการใช้ทักษะหลายประการร่วมกัน เช่น บุคลากรการคิดวิเคราะห์เข้ากับการคิด สังเคราะห์และการให้เหตุผลแบบอุปนัย และนิรนัย จำเป็นต้องอาศัยการคิดขั้นพื้นฐานการเชื่อมโยง และการให้เหตุผลในการจัดกระทำข้อมูล รวมถึงการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดขั้นสูง ดังนี้ 1. ขั้นกำหนดปัญหา (Problem) 2. ขั้นแสวงหาสารสนเทศ (Information & Interpretation) 3. ขั้นการใช้กระบวนการคิด สังเคราะห์องค์ความรู้ และตรวจสอบความถูกต้อง (Critical Thinking & Synthesis Thinking) 4. ขั้นทักษะการสื่อสารและความคิดสร้างสรรค์ (Skill: Creative

Thinking & Communication Skills) และ 5. ขั้นการประเมินผล (Affective Domain) (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, และเพียรวิญญู. 2557; มณฑา ชุ่มสุคนธ์, และนิลมนี พัทธ์. 2559; กมลพร ทองธิยะ. 2563)

4. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

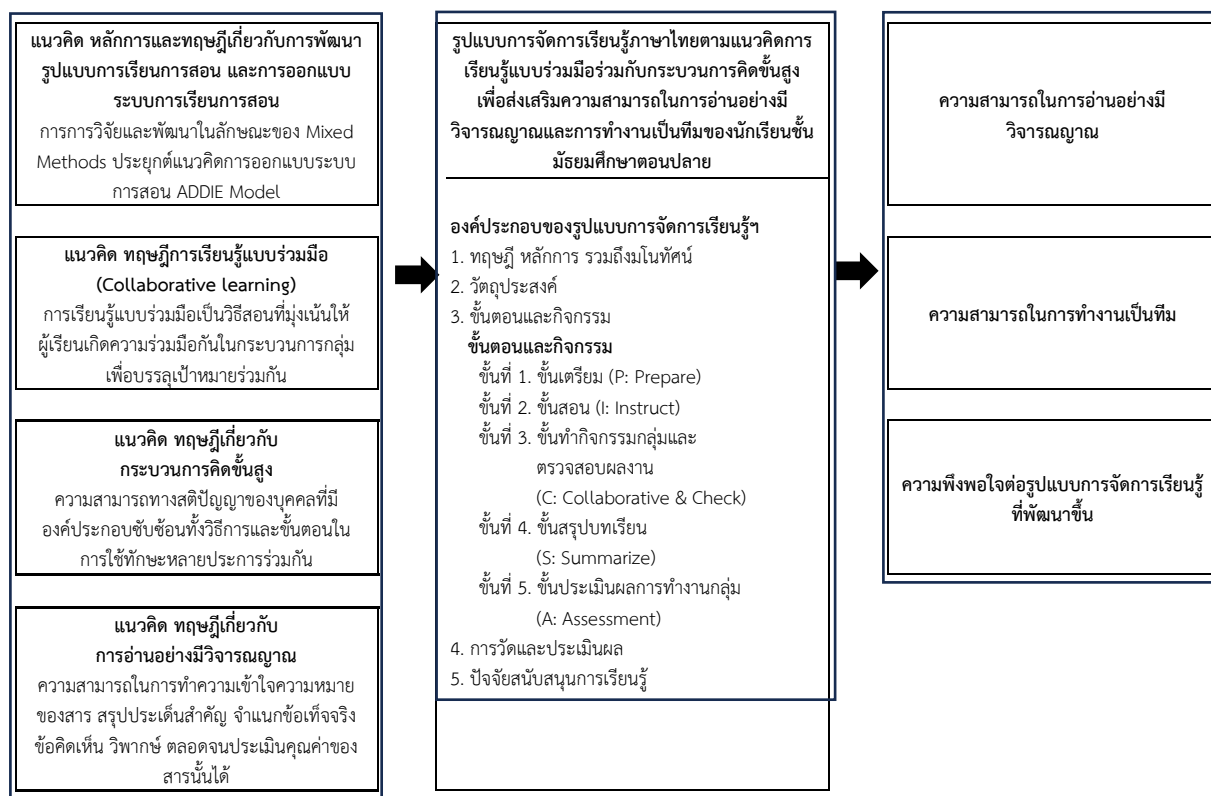
การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง ความสามารถในการทำความเข้าใจความหมายของสารที่ได้รับ โดยผู้อ่านจะใช้กระบวนการคิดเพื่อสรุปประเด็นสำคัญ จำแนกข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น วิพากษ์อย่างมีตรรกะ ตลอดจนสามารถประเมินคุณค่าของสารนั้นได้ ดังนั้น การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาปัญญาและความคิด ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับ ก่อนจะตัดสินใจยอมรับเนื้อหา นั้น สิ่งนี้มีประโยชน์อย่างยิ่งในการนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่เกิดขึ้นตลอดเวลา (บันลือ พงกษะวัน. 2534; ทิพวรรณ หอมพูล. 2538; อรอนงค์ ตั้งก่อเกียรติ. 2542; เอมอร เนียมน้อย. 2551; ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. 2557)

5. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีม

การทำงานเป็นทีมเป็นการประสานการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลที่ทำงานโดยมีเป้าหมายร่วมกันซึ่งในการปฏิบัติงานแต่ละบุคคลจะมีบทบาทแตกต่างกันตามความสามารถหรือตามที่ได้รับมอบหมายมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ร่วมมือและประสานการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการทำงานเป็นทีมจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยทำให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถที่ตนถนัดได้อย่างเต็มศักยภาพ เนื่องจากมีการระดมความคิดในการจัดการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันแก้ปัญหา พัฒนาความสามารถของสมาชิกในทีม เพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน สร้างความน่าเชื่อถือให้กับบุคคล นอกจากนี้ยังเป็นการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันของสมาชิก (ปราณี รามสุต, และจรัส ดั่งสุวรรณ. 2545; วราภรณ์ ตระกูลสฤต. 2549; สุดา สุวรรณภิมย์. 2551; ทองทิพพา วิริยะพันธุ์. 2553; ทิศนา เขมมณี. 2567)

จากแนวคิดทั้งหมดที่กล่าวมาเกี่ยวกับความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ทั้งในด้านความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการทำงานเป็นทีมซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นต่อการเป็นพลโลก ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะสำคัญด้านการคิดขั้นสูง ที่ประกอบด้วย คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์ มีวิจารณญาณ และคิดเป็นระบบ เพื่อสร้างองค์ความรู้ใช้ตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมอย่างเหมาะสมควบคู่กับความสามารถทางเทคโนโลยี คือการเลือกใช้และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดหลักความถูกต้องและคุณธรรม ผู้วิจัยจึงพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงที่เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ร่วมกับการออกแบบระบบการเรียนการสอน ADDIE Model ที่ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนให้มีความเป็นระบบ เกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน (Kruse. 2009) และการออกแบบการเรียนการสอนเชิงระบบของ (Dick, Carey, & Carey. 2005) และรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของ (Joyce, & Weil. 2009) ใช้กระบวนการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methodology) การผสมผสานข้อมูลใช้รูปแบบการวิจัยแบบ Embedded (The Embedded Design) โดยใช้วิธีการเชิงปริมาณเป็นวิธีหลักและวิธีการเชิงคุณภาพเป็นวิธีรอง (Creswell, & Plano Clark. 2011) ร่วมกับการใช้รูปแบบการวิจัย Pre-Experimental Design โดยประยุกต์ใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเดียวมีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน The One-Group Pretest-Posttest Design (มาเรียม นิลพันธ์. 2558) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development)

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R₁) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยวิธีการดังนี้

1. สัมภาษณ์นักวิชาการเพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูง
2. ประเด็นการสนทนากลุ่มกับครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูง
3. สอบถามนักเรียนเพื่อศึกษาพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูง

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

1. ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย
2. ติดต่อประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง
3. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์นักวิชาการด้านหลักสูตรและการสอนซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงโดยใช้เกณฑ์การพิจารณา คือ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกทางด้านหลักสูตรและการสอน หรือการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรหรือสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือมีตำแหน่งทางวิชาการด้านหลักสูตรและการสอนหรือทางการสอน ระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป จำนวน 5 คน

4. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่มครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 7 คน เกี่ยวกับมุมมองด้านการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

5. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสอบถามความคิดเห็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 15 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงโดยเลือกนักเรียนกลุ่มเก่ง จำนวน 5 คน กลุ่มกลาง จำนวน 5 คน กลุ่มอ่อน จำนวน 5 คน สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับมุมมองด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

6. รวบรวมข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดวิเคราะห์และพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้โดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการทดสอบค่าทีแบบ Dependent

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D₁) เป็นการออกแบบและพัฒนา (Design and Development: D & D) ผลของการพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ได้เครื่องมือในการวิจัยที่มีคุณภาพดังนี้ 1.รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการทำงานเป็นทีมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 2. คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการทำงานเป็นทีมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 3. แผนการจัดการเรียนรู้ 4. แบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และ 5. แบบประเมินความสามารถในการทำงานเป็นทีม

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R₂) เป็นการนำไปใช้ (Implementation: I) การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการทำงานเป็นทีมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนพรตพิทยพยัต เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 15 ห้องเรียน มีนักเรียนรวม 529 คน เป็นห้องเรียนแบบคละความสามารถของนักเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนพรตพิทยพยัต เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร

เขต 2 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 40 คน ที่ได้มาโดยสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม ด้วยวิธีจับสลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการทำงานเป็นทีมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการทำงานเป็นทีมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. แผนการจัดการเรียนรู้
4. แบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
5. แบบประเมินความสามารถในการทำงานเป็นทีม
6. แบบประเมินความพึงพอใจของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

แบบแผนการวิจัย

การพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental design โดยประยุกต์ใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเดียวมีการทดสอบหลังเรียนต่อเนื่องตามช่วงเวลาที่กำหนด (One-group time series design) (Creswell, 2003)

1. แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน One-group Pretest-Posttest design

T ₁	X	T ₂
----------------	---	----------------

- T₁ แทน การทดสอบก่อนเรียน Pretest
X แทน รูปแบบการจัดการเรียนรู้
T₂ แทน การทดสอบหลังเรียน Posttest

2. แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว One-Shot Case Study

X	T ₂
---	----------------

- X แทน รูปแบบการจัดการเรียนรู้
T₂ แทน ผลความสามารถในการทำงาน

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกับกลุ่มตัวอย่าง

1. กำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 เป็นการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 ชั่วโมง ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน 2 ชั่วโมง รวมเวลาทั้งสิ้น 10 ชั่วโมง
2. ชี้แจงให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทราบถึงหลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และบทบาทของนักเรียน ในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูง และทดสอบก่อนเรียน
3. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกับกลุ่มตัวอย่างด้วยกระบวนการเรียนการสอนตามรูปแบบที่พัฒนาประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม (Prepare) ขั้นที่ 2

ชั้นสอน (Instruct) ขั้นที่ 3 ขั้นทำกิจกรรมกลุ่มและตรวจสอบผลงาน (Collaborative & Check) ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปบทเรียน (Summarize) และขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลการทำงานกลุ่ม (Assessment)

4. ทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนด้วยแบบทดสอบฉบับเดียวกันกับการทดสอบก่อนเรียนประเมินความสามารถในการทำงานเป็นทีม และนักเรียนประเมินความพึงพอใจหลังการจัดการเรียนรู้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้โดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการทดสอบค่าทีแบบ Dependent

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D₂) เป็นการประเมินผล (Evaluation: E): การประเมินและปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้

สรุปผลการวิจัย

1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการทำงานเป็นทีมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีชื่อว่า “PICSA Model” หลักการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการทำงานเป็นทีม ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้จากการเรียนรู้แบบร่วมมือและกระบวนการคิดขั้นสูง วัดประสิทธิผลเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการทำงานเป็นทีม ประกอบด้วย 5 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1. ขั้นเตรียม (Prepare)

นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 2-6 คน ทำความเข้าใจและเตรียมความพร้อม จากนั้นนักเรียนแต่ละกลุ่มได้รับสถานการณ์ที่กำหนด จากนั้นกำหนดปัญหาตามแนวคิดของ Bloom เพื่อกระตุ้นการคิดขั้นสูงเชื่อมโยงกับทักษะการคิดขั้นสูงที่ต้องใช้

ขั้นที่ 2. ขั้นสอน (Instruct)

นักเรียนศึกษาความรู้เกี่ยวกับกระบวนการคิดขั้นสูง บอกวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา แนวปฏิบัติในการเรียนรู้ และสืบค้นข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสมในการแก้ปัญหาจากขั้นตอนที่ 1

ขั้นที่ 3. ขั้นทำกิจกรรมกลุ่มและตรวจสอบผลงาน (Collaborative & Check)

นักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นการเรียนรู้และนำเสนอผลงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้น รวมถึงตรวจสอบความถูกต้อง โดยอาจใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ โดยแต่ละคนจะมีบทบาทหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายเพื่อร่วมกันรับผิดชอบต่อผลงานกลุ่ม

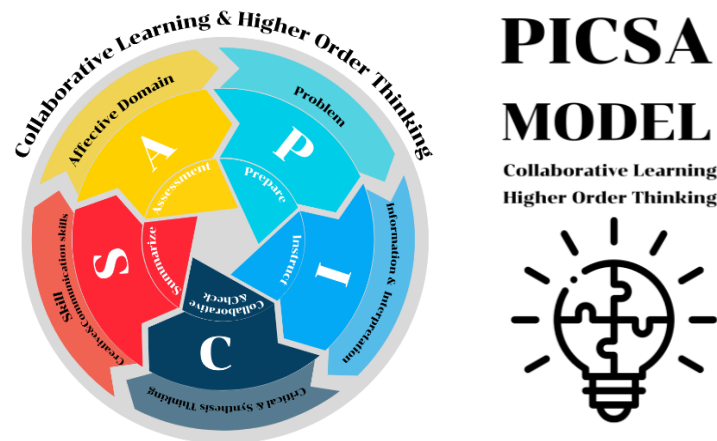
ขั้นที่ 4. ขั้นสรุปบทเรียน (Summarize)

นักเรียนนำผลที่ได้จากขั้นที่ 3 มาสร้างสรรค์ผลงานโดยใช้เทคโนโลยีในการนำเสนอพร้อมทั้งนำเสนอหน้าชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์และการสื่อสาร

ขั้นที่ 5. ขั้นประเมินผลการทำงานกลุ่ม (Assessment)

การประเมินผลงานการออกแบบและการนำเสนอของนักเรียน รวมถึงความพึงพอใจของการเรียนรู้ของนักเรียน ตลอดจนให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้ผู้เรียนทราบถึงแนวทางการพัฒนาตนเอง พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเชิงพัฒนา (Feedback) เพื่อปรับปรุงผลงานในครั้งต่อไป

ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ให้ความเห็นตรงกันว่ามีความเหมาะสมนำไปใช้ได้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

ภาพที่ 2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ PICSA Model

2) ประสิทธิภาพของรูปแบบพบว่า

2.1) ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูง พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 32.05 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 3.70 สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 22.88 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 5.63 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยหลังใช้รูปแบบฯ นักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2) ผลของความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูง พบว่า ความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูง โดยภาพรวมทุกข้ออยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.76 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.45 เมื่อพิจารณาารายด้าน ซึ่งเรียงลำดับได้ดังนี้ ลำดับที่หนึ่ง ข้อ 4. ความสนใจในการทำงาน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.89 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.31 อยู่ในระดับดี ลำดับที่สอง ข้อ 1. การวางแผนในการทำงาน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.83 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.37 อยู่ในระดับดี ลำดับที่สาม ข้อ 3. การแสดงความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.78 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.53 อยู่ในระดับดี ลำดับที่สี่ ข้อ 2. การให้ความร่วมมือในการทำงาน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.72 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.45 อยู่ในระดับดี ลำดับที่ห้า ข้อ 6. การนำเสนอผลงาน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.67 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.47 อยู่ในระดับดี และลำดับที่หก ข้อ 5. ความรับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.67 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.58 อยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงอยู่ในระดับดี

2.3) ผลของความพึงพอใจของนักเรียนหลังใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูง พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนหลังใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูง โดยภาพรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.53 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.67 เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุดในทุกด้าน ซึ่งเรียงลำดับได้ดังนี้ ลำดับแรก คือด้านกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.54 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.67 รองลงมา คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.53 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.68 และลำดับสุดท้าย คือด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ มี

ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.51 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.67 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงอยู่ในระดับมากขึ้นไป

อภิปรายผล

การพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีชื่อว่า “PICSA Model” หลักการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการทำงานเป็นทีม ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้จากการเรียนรู้แบบร่วมมือและกระบวนการคิดขั้นสูงเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการทำงานเป็นทีมปรับเปลี่ยนบรรยากาศและการแสวงหาความรู้ในห้องเรียน โดยมีหัวใจสำคัญคือการเปลี่ยนกระบวนการทัศน์จาก ครูเป็นศูนย์กลาง ไปสู่ ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1. ขั้นเตรียม (P: Prepare) นักเรียนเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ สำนวญบทอ่าน และตั้งคำถามเกี่ยวกับบทอ่านตามตามแนวคิดของ Bloom ขั้นที่ 2. ขั้นสอน (I: Instruct) นักเรียนศึกษาข้อมูลและค้นคว้าหาคำตอบจากคำถามของกลุ่ม ขั้นที่ 3. ขั้นทำกิจกรรมกลุ่มและตรวจสอบผลงาน (C: Collaborative & Check) นักเรียนนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์และสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบของ Infographic ขั้นที่ 4. ขั้นสรุปบทเรียน (S: Summarize) นักเรียนส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนเป็นการเสริมสร้างทักษะการสื่อสาร และขั้นที่ 5. ขั้นประเมินผลการทำงานกลุ่ม (A: Assessment) นักเรียนและครูร่วมกันประเมินผลงานและอภิปรายจุดเด่น-จุดด้อย เพื่อเป็นการพัฒนาผลงานต่อไป ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ PICSA Model นั้นได้เปลี่ยนบทบาทของครูจากผู้บรรยายความรู้มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกเรียนรู้และผู้ชี้แนะ ซึ่งส่งผลโดยตรงให้ผู้เรียนต้องปรับเปลี่ยนจากการเป็นเพียงผู้รับความรู้มาเป็น ผู้ลงมือสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงนี้ปรากฏชัดเจนนผ่านรูปแบบกิจกรรมที่เน้นการทำงานร่วมกัน แบ่งบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน รวมถึงในขั้นการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาผู้เรียนเป็นลำดับ นักเรียนใช้กระบวนการทำงานเป็นทีมในการสร้างสรรค์ผลงาน รวมถึงการประเมินผลที่ทุกคนได้มีส่วนร่วมและภูมิใจในความสำเร็จร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ทองทิพา วิริยะพันธุ์ (2553) และสันติ บุญภิรมย์ (2557) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของการทำงานเป็นทีมว่า การทำงานเป็นทีมเป็นการเรียนรู้การปฏิบัติตนในสังคมและตอบสนองความต้องการพื้นฐานของแต่ละบุคคล ส่งผลให้สมาชิกในกลุ่มปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุตามเป้าหมายของทีมด้วยการระดมศักยภาพของแต่ละคน ร่วมมือกันทำงานอย่างประสาน ซึ่งส่งผลให้สามารถประสบความสำเร็จร่วมกัน ดังนั้นการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative learning) จึงเป็นอีกแนวคิดหนึ่งที่จะช่วยสร้างพื้นฐานในการเรียนรู้ และพัฒนาความสามารถในด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้

2. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูง หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ในกระบวนการจัดการเรียนรู้นั้นนักเรียนเรียนรู้ในการทำงานร่วมกัน แบ่งบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงาน รวมถึงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน ผ่านขั้นตอนในการทำกิจกรรมที่สอดแทรกกระบวนการคิดขั้นสูง 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1. ขั้นกำหนดปัญหา (Problem) นักเรียนจะกำหนดปัญหาหรือคำถามจากบทอ่านที่มีความหลากหลาย 2. ขั้นแสวงหาสารสนเทศ (Information & Interpretation) นักเรียนร่วมกันคาดคะเนคำตอบที่ได้จากขั้นที่ 1 ให้ครบถ้วน 3. ขั้นการใช้กระบวนการคิด สังเคราะห์องค์ความรู้และตรวจสอบ (Critical Thinking & Synthesis Thinking) นักเรียนอ่านบทอ่านที่กำหนดให้โดยละเอียดเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบคำถาม 4. ขั้นทักษะการสื่อสารและความคิดสร้างสรรค์ (Skill: Creative Thinking & Communication) นักเรียนร่วมกันอภิปรายและนำข้อมูลที่ได้สร้างสรรค์ผลงานเพื่อนำเสนอ และ 5. ขั้นการประเมินผล (Affective Domain) นักเรียนนำเสนอผลงาน และร่วมกันประเมินผลงานโดยนักเรียนและครู ซึ่งจะเห็นได้ว่ารูปแบบฯ ส่งเสริมกระบวนการคิดที่มีประสิทธิภาพและเป็นระบบ ผ่านการเชื่อมโยงประสบการณ์และความรู้จากบทอ่านต่าง ๆ ที่ประกอบในการจัดกิจกรรมการ

เรียนรู้ และครูมีบทบาทกระตุ้นให้นักเรียนตั้งคำถามและแสวงหาคำตอบ สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2567) ที่กล่าวว่า การคิดขั้นสูงเป็นทักษะการคิดที่มีขั้นตอนหลายขั้น ต้องอาศัยการสื่อความหมายและทักษะการคิดที่เป็นระบบเรียกว่า กระบวนการคิด ทักษะการคิดขั้นสูงประกอบด้วยทักษะย่อย ๆ ที่สำคัญ เช่น การสรุปความ การให้คำจำกัดความ การวิเคราะห์ การผสมผสานข้อมูล การจัดระบบความคิดและการสร้างองค์ความรู้ใหม่

3. ความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงอยู่ในระดับดี รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่พัฒนาแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเข้ากับกระบวนการคิดขั้นสูงนั้น ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาความสามารถในการทำงานเป็นทีมของผู้เรียน การเริ่มต้นด้วยขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม (P: Prepare) การจัดกลุ่มความสามารถ (เก่ง-กลาง-อ่อน) สร้างกระบวนการที่สมาชิกต้องปรับตัวและพฤติกรรมการเรียนรู้เข้าหากัน ขั้นที่ 2. ขั้นสอน (I: Instruct) นักเรียนร่วมกันเรียนรู้ นำข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นมาแลกเปลี่ยน วิเคราะห์ และสังเคราะห์ จนได้ข้อมูลที่พร้อมนำไปใช้ ขั้นที่ 3. ขั้นทำกิจกรรมกลุ่มและตรวจสอบผลงาน (C: Collaborative & Check) นักเรียนได้ฝึกฝนการทำงานอย่างเป็นระบบ โดยปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ยอมรับความเห็นด้วยเหตุผล แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และเห็นอกเห็นใจกัน ขั้นที่ 4. ขั้นสรุปบทเรียน (S: Summarize) นักเรียนส่งตัวแทนนำเสนอผลงานที่มาจากกระบวนการแบ่งบทบาทหน้าที่อย่างเต็มที่ และ ขั้นที่ 5. ขั้นประเมินผลการทำงานกลุ่ม (A: Assessment) นักเรียนร่วมกันประเมินผลงาน แบ่งปันปันความคิดเห็น และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทั้งในการสร้างผลงานและการนำเสนอ ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีการพัฒนาการในการทำงาน การเข้าสังคม และเกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ เพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกัน ในขณะเดียวกัน กระบวนการคิดขั้นสูงได้ยกระดับการทำงานร่วมกันจากเพียงแค่การทำงานให้เสร็จ ไปสู่การ “ร่วมกันคิด” อย่างแท้จริงสมาชิกในทีมต้องร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลที่ซับซ้อน ประเมินมุมมองที่แตกต่าง และสังเคราะห์ความคิดเพื่อสร้างสรรค์ข้อสรุปที่ดีที่สุด ดังนั้น รูปแบบการเรียนรู้จึงเป็นหลอมรวมนักเรียนเข้าด้วยกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน สอดคล้องกับ สิทธิชัย ลายเสมา, และพัลลภ พิริยะสุวรรค์ (2555) ที่กล่าวว่า ขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นกระบวนการที่เป็นระบบและมีพลวัต ซึ่งเริ่มต้นจากการที่ผู้สอนกำหนดโจทย์ปัญหาและจัดกลุ่มผู้เรียนความสามารถ จากนั้นกลุ่มจะเข้าสู่ขั้นตอนการประชุมวางแผน มอบหมาย ความรับผิดชอบให้สมาชิกแต่ละคน และนำเสนอแผนงานให้ผู้สอนตรวจสอบเพื่อปรับแก้ให้เหมาะสม เมื่อเข้าสู่ขั้นตอนการ สมาชิกจะลงมือทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย โดยเน้นการมีปฏิสัมพันธ์และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง มีการนำข้อมูลที่ค้นคว้ามาวิเคราะห์และสังเคราะห์ร่วมกัน จนเกิดเป็นองค์ความรู้ที่สกัดขึ้นโดยกลุ่มเอง เมื่อชิ้นงานสำเร็จ กลุ่มจะนำเสนอผลงานต่อชั้นเรียนเพื่อเปิดโอกาสให้เพื่อนกลุ่มอื่นได้ร่วมวิพากษ์วิจารณ์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และปิดท้ายด้วยกระบวนการประเมินผลที่มาจากหลายมุมมอง ทั้งการประเมินตนเอง การประเมินจากเพื่อน และจากผู้สอนหรือผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้เกิดการสะท้อนผลการเรียนรู้ที่สมบูรณ์

4. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงอยู่ในระดับมากขึ้นไป การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ เป็นการสร้างบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ที่ดีช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียนส่งผลให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดและการทำงานอย่างเป็นระบบ รวมถึงการสร้างประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังพัฒนาให้นักเรียนเป็นผู้อ่านที่มีความเชี่ยวชาญ โดยเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์จากเรื่องที่อ่าน จากนั้นนำมาตั้งคำถามและร่วมกันหาคำตอบ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาอย่างถ่องแท้ และด้วยกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ส่งผลให้นักเรียนเกิดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับการทำงานเป็นทีม ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2567) ที่กล่าวถึง บรรยากาศในการเรียนรู้แบบร่วมมือว่าเป็นความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเชิงบวก โดยการพึ่งพากันนำมาซึ่งความสำเร็จของกลุ่มอาจจะเป็นผลงานหรือผลการเรียนของกลุ่ม ในการพึ่งพากันนั้นต้องให้ผู้เรียนมีเป้าหมายร่วมกัน จึงจะสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน สามารถร่วมมือกันทำงานให้บรรลุผลสำเร็จได้ และการพึ่งพาในเชิงวิธีการ เป็นการพึ่งพากันในด้านกระบวนการ ทำงานเพื่อให้งานกลุ่มสามารถบรรลุได้ตามเป้าหมาย ซึ่งต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของตนเองที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่ม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการทำงานเป็นทีมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น ครูผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจข้อมูลพื้นฐาน จุดประสงค์ และขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ให้ชัดเจน รวมถึงการบริหารเวลาในการจัดกิจกรรมอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับเนื้อหาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาครูผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้เหมาะสมกับระดับชั้นหรือตามความสนใจของผู้เรียน ซึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สามารถปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของห้องเรียน ผู้เรียน และผู้สอน รวมถึงสามารถใช้แอปพลิเคชันทางการศึกษาประกอบได้ เช่น ZEP QUIZ, KAHOOT เป็นต้น

1.3 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยเลือกใช้เนื้อหาที่มีความหลากหลายเป็นปัจจุบัน และสอดคล้องกับบริบทของนักเรียน นอกจากนี้ การใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายยังช่วยดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้อีกด้วย

1.4 ผู้สอนควรปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้ให้ความรู้เป็นผู้อำนวยความสะดวก กระตุ้นความคิด และสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่เหมาะสมไม่ให้นักเรียนเกิดภาวะกดดันจนเกินไป เนื่องจากผู้เรียนแต่ละกลุ่มความสามารถ ผู้เรียนกลุ่มเก่งมีคติดักกับนักเรียนกลุ่มที่อ่อนกว่า จึงต้องสร้างความเข้าใจในการทำงานเป็นทีม การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้เหมาะสมกับความสามารถของสมาชิกในทีม เพื่อให้เกิดการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ เปิดกว้างทางความคิด ยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกซึ่งมีทั้งดีและไม่ดี และนำมาปรับให้เป็นความคิดเห็นของทีม การเรียนรู้ซึ่งกันและกันและการปรับตัวเข้าหากัน

1.5 ขั้นตอนการสรุป ผู้สอนสามารถใช้แผนผังมโนทัศน์เพื่อวัดความเข้าใจของนักเรียน หรือปรับใช้รูปแบบอื่นตามความเหมาะสม เช่น การเขียนสรุปความรู้ การพูดนำเสนอ หรือการแสดงบทบาทสมมติ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการทำงานเป็นทีมโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดเนื้อหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากเนื้อหาที่ผู้สอนกำหนดอาจจะขาดความน่าสนใจและไม่ตรงตามความต้องการของผู้เรียน

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบ PICSA Model ที่มีต่อตัวแปรอื่น ๆ ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

2.3 ควรนำรูปแบบ PICSA Model ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยศึกษาพัฒนาการในอ่านอย่างมีวิจารณญาณและวัดในรูปแบบ time series

เอกสารอ้างอิง

- กมลพร ทองธิยะ. (2563). การพัฒนาการคิดขั้นสูง: ความสามารถทางสติปัญญาที่สำคัญในโลกยุค New Normal. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 19(2): 28-44.
- เชมณัฏฐ์ มิ่งศิริธรรม. (2554). การบูรณาการวิธีการเรียนแบบร่วมมือกับการเรียนร่วมกัน. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. 4(1): 435-444.
- คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการศึกษา. (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: เศรษฐลาดพร้าว.
- จรูญ ประทุมรุ่ง. (2545). ผลของการใช้ชุดแนะแนวเพื่อพัฒนาการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านวังยาว อำเภอตาบ่ช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เจษฎา นกน้อย. (2561). พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. (2557). จิตวิทยาการอ่าน. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ทองทิพา วิริยะพันธุ์. (2553). การบริหารทีมงานและการแก้ปัญหา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.
- ทิพวรรณ หอมพูล. (2538). ภาษาไทยธุรกิจ 2. กรุงเทพฯ: วังอักษร.

- ทิศนา ขัมมณี. (2567). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 27). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บันลือ พงษ์ตะวัน. (2534). **มิติใหม่ในการสอนอ่าน**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ปราณี รามสูต, และจำรัส ดวงสุวรรณ. (2545). **พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- พิมพ์พันธ์ เฉลยคุปต์, และเพียร ยินดีสุข. (2557). **การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มณฑา ชุ่มสุคนธ์, และนิลมนี พิทักษ์. (2559). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (RBL) ในการสอนรายวิชาการศึกษาเพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อม. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น**. 39(4): 41-52.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). **วิธีวิจัยทางการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 9). นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรรณวนิช นงนุช. (2563). **การสร้างและการพัฒนาการทำงานเป็นทีม**. กรุงเทพฯ: ชัคเชส มีเดีย.
- วรรณ โสมประยูร. (2553). **เทคนิคการสอนภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้าวิชาการ.
- วราภรณ์ ตระกูลสถิตย์. (2549). **การทำงานเป็นทีม**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2552). **การนิเทศการสอน**. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สันติ บุญภิรมย์. (2557). **การบริหารจัดการในห้องเรียน (Classroom Management)**. กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- สิทธิชัย ลายเสมา, และพัลลภ พิริยะสุรวงศ์. (2555). การเรียนรู้ร่วมกันในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบ u-Learning. **วารสารวิทยบริการ**. 23(3): 100-107.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2569-2579**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุดา สุวรรณภิรมย์. (2551). **ภาวะผู้นำ**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- อรอนงค์ ตั้งก่อเกียรติ. (2542). **ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและสืบค้น**. กรุงเทพฯ: เอิร์ดเวฟเอ็ดดูเคชั่น.
- เอมอร เนียมน้อย. (2551). **พัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยวิธี SQ3R**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- Creswell, J. W. (2003). **Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches**. (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Creswell, J., & Plano Clark, V. (2011). **Designing and conducting mixed-methods research**. (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Dick, W., Carey, L., & Carey, J. O. (2005). **The Systematic Design of Instruction**. (6th ed.). Boston, MA: Allyn & Bacon.
- Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (1991). Cooperative learning and classroom and school climate. In B. J. Fraser, & H. J. Walberg (Eds.), **Educational environments: Evaluation, antecedents and consequences** (pp. 55–74). Oxford, UK: Pergamon Press.
- Joyce, B. R., Weil, M., & Calhoun, E. (2009). **Models of Teaching**. (8th ed.). Boston, MA: Pearson.
- Kay, K. (2010). 21st century skills: Why they matter, what they are, and how we get there. In J. Bellanca & R. Brandt (Eds.). **21st century skills: Rethinking how students learn**. Bloomington, IN: Solution Tree Press.
- Kruse, K. (2009). Learning Theories: Pillars of Teacher Decision-Making. **Iowa Science Teachers Journal**. 36(2): 2-7.
- Seels, B., & Glasgow, Z. (1990). **Exercise in Instructional Design**. Columbus, OH: Merrill Publishing Company.